

ของพระพรหมและพระวิษณุก็เป็นวิชาของพระมหาเทพ

“กล่าวตามคัมภีร์วายุปุราณะ มีใช้แต่พระศิวะเท่านั้นที่มีธรรมชาติ ๒ ฝ่ายคือ ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงในพระองค์เอง แม้ธรรมชาติฝ่ายหญิงในพระองค์ก็มี ๒ ฝ่ายเหมือนกัน คือ ครึ่งหนึ่งเป็น “อติตะ” (ฝ่ายขาว) อีกครึ่งหนึ่งเป็น “ติตะ” (ฝ่ายดำ) และแต่ละฝ่ายนี้ก็ยังแบ่งแยกออกไปอีกมากหลาย”

ผู้เขียนขอแทรกข้อความตรงนี้ไว้เล็กน้อยเกี่ยวกับปัญหาเรื่องศัพท์ “ติตะ” และ “อติตะ” เพราะความพจนานุกรมภาษาสันสกฤต คำว่า “ติตะ” แปลว่า “ขาว” ส่วน “อติตะ” แปลว่า “ไม่ขาว” ก็คือดำหรือค้ำหรือน้ำเงินปนดำ เหตุไฉนคำแรกที่กล่าวข้างต้นจึงใช้ศัพท์ดับต้นไปเช่นนั้น ทั้ง ๆ ที่มอเนียร์ วิดเลียมส์เองก็เป็นนักแต่งพจนานุกรมที่มีชื่อเสียงอยู่แนวหน้า ผู้เขียนสันนิษฐานว่า อาจเนื่องมาจากการตรวจรูปของผู้จัดพิมพ์ครั้งหลัง ทำดับต้นให้ขาวกลายเป็นดำ และดำกลายเป็นขาวไป เพราะ

แม้พยานุกรมของมอเนียร์ วิดเลียมส์เองก็เปลี่ยนใจว่าชาว
แปด อดีตตะ ว่าคำ. ต่อไปนี้จะนำคำกล่าวตอนต่อไปของ
มอเนียร์ วิดเลียมส์มาเล่าต่อจากข้างต้น

“ธรรมชาติฝ่ายชาว หรือฝ่ายดีก็แยกตัวออกมาเป็น
ศักดิ์ ที่มั่นนามว่าอูมา, เคาริ, ถักษมี, ตรีถวดดี เป็นต้น.
ส่วนธรรมชาติฝ่ายคำหรือฝ่ายร้ายก็เป็นศักดิ์ที่มั่นนามว่า ทูร-
คา, กาดิ, จันที, จามุนทา เป็นต้น

“กล่าวโดยย่อพวกศักดิ์ (ผู้ศักดิ์) ซึ่งนับถือลัทธิ
ศักดิ์มักจะรวมศักดิ์อื่น ๆ ทั้งหมดเข้าอยู่ภายใต้ศักดิ์ หรือ
พลังงานของพระศิวะซึ่งในที่นี้ได้พัฒนาขึ้นเป็นปรากฏการณ์
และบุคคลาธิษฐานต่าง ๆ แห่งพลังทุกชนิดของธรรมชาติ
อย่างมากมาย เป็นพลังทางวัตถุบ้าง, พลังทางสัตว์วิทยา
บ้าง, พลังทางจิตธรรมบ้าง, พลังทางพุทธบัญญัติบ้าง. พลัง
เหล่านี้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเทพเจ้าที่เป็นประธานแห่ง
พลังเหล่านี้ อาจจะจัดประเภทเป็นกลุ่มเป็นหมู่ได้เช่น “มหา
วิทยา” (ที่มาแห่งบัญญัติอันยิ่งใหญ่), “มาครี” (เทพ

ผู้เป็นมารดา), “โยคินี” (เทพธิดาแห่งฤทธิ). พลังเหล่านี้มีมากเกินกว่าที่จะแยกตั้งข้อให้หมดได้. การจัดประเภทต่าง ๆ ที่รับรองกัน เพื่อที่จะแสดงถึงปรากฏการณ์ภาคหญิงของพระศิวะ เช่นเดียวกับการขอคารพภักชยาของพระวิษณุในระดับต่าง ๆ แห่งการที่ส่วนสำคัญของประเทศเจ้าเข้าเกี่ยวข้องด้วย เช่น ในฐานะที่สมบูรณ (ปुरुณศักดิ์ หรือ มุณปรกฤติ), ในฐานะบางส่วน (อัสตรูบีณ), ในฐานะเป็นส่วนย่อยลงไปอีก (กตารูบีณ), ในฐานะเป็นส่วนย่อยของส่วนย่อย (กตางตารูบีณ) และอย่างต่ำที่สุด รวมทั้งสตรีมนุษย์ในชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่สตรีพราหมณ์ลงไป เป็นผู้ได้รับการบูชาในฐานะเทพมารดาในโลก”

นอกจากนี้เมื่อเนียร์ วิดเดียมยังอธิบายถึงการแข่งขันระหว่างลัทธิศักดิ์ ซึ่งอธิบายถึงภาคปรากฏการณ์ฝ่ายหญิงของพระศิวะ กับลัทธิขอคารพของพวกเขาที่มีต่อพระวิษณุว่า พระวิษณุมีขอคารพที่สำคัญ ๑๐ บาง, ทางฝ่ายพวกศักดิ์ก็บูชาศักดิ์ของพระศิวะ ๑๐ บางเหมือนกัน ทั้ง ๑๐ บางนั้นภายใต้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัย” ดังต่อไปนี้ คือ ๑. กาด

๒. ตารา ๓. กมดาตมิกา ๔. มาตังคิ ๕. ไกรวี ๖. ฉินน
มัตตกา ๗. โฆทถิ ๘. ภวนเศวรี ๙. รุณวดี และ ๑๐. วคคา
หรือภคคา นอกจากนยงมีปางภายใต้นามอื่นอีก

ผู้บูชาด้านขวามือและผู้บูชาด้านซ้ายมือ

จากการสร้างทฤษฎีภาคหญิงภาคชายรวมกันในพระ
กายแต่ตะแคงของพระศิวะ โดยสร้างรูปภาคชายไว้ครึ่งขวา
หญิงไว้ครึ่งซ้าย อันเห็นได้ชัดว่าได้นำปรัชญาเรื่องบุรุษ
(ชาย) อันคู่กับปรกฤติ (หญิง) ของดัตติต่างขะมาเป็น
หลักในการอธิบายเรื่องการสร้างธรรม เมื่อเดิมนั้นก็มี
ความโน้มเอียงไปในทางไม่ค่อยบริสุทธิ กล่าวคือพวกนับถือ
ดัตติภักดิ์ ได้แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ๑. ทักษิณาจารย์
(ผู้บูชาด้านขวามือ) และ ๒. วามาจารย์ (ผู้บูชาด้านซ้าย
มือ) ซึ่งถอดใจความได้ว่า บูชาด้านขวามือคือบูชาเทพเจ้า
ฝ่ายชาย บูชาด้านซ้ายมือคือบูชาเทพเจ้าฝ่ายหญิง

ผู้บูชาด้านขวามือ คือพวกนับถือดัตติภักดิ์บูชา
พระศิวะ, พระวิษณุ, พระกฤษณะ และมเหสี เพียงแต่

ในลักษณะที่เป็นเทพหรือเทวี มิใช่ด้วยพอใจต่อเทพเจ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างมิสมควร หรือมิใช่ด้วยการตีความไปในความผิดที่ไม่บริสุทธิ

พวกษัตริย์บ้านเมือง ได้แก่พวกษัตริย์ที่
บุรชาส่วนตรงข้ามของเทพฝ่ายชาย คือบุรชาพระนางทศพร
มากกว่าพระศิวะ, บุรชาพระนางวราหามากกว่าพระกฤษณะ,
บุรชาพระนางลักษมีมากกว่าพระราม, และโดยเฉพาะบุรชาพระ
นางทศพร มิใช่ในฐานะแม่เหล็กของพระศิวะ แต่ในฐานะเทวี
ผู้เป็นประธานแห่งการประกอบพิธีอันต่างกัน ๒ อย่าง คือ
การร่วมระหว่างเพศและการทำให้ได้ฤกษ์มา. พวกษัตริย์บ้าน
เมืองมีคติที่ต่างกัน ซึ่งต้องใช้ “ม” อักษรทั้ง ๕ ในการ
ประกอบพิธี คือ ๑. มัธยม น้ำเมา ๒. มางตะ เนืองดี
๓. มัดตะ ปลา ๔. มุทะ เม็ดดแม้ง (ใช้กินคล้ายขนม
ปัง พร้อมกับดื่มเหล้า) และ ๕ ไม่นะ การเสกถาม.
การกระทำดังกล่าวมิใช่เพียงการจะต่อสู้กับพระพุทธรูปศักดิ์
สิทธิ์ให้ตะเกิดการแบ่งชนวรรณะ โดยการตั้งพิธีเล็กถือนั้น
วรรณะบ้างเหมือนกัน คือให้ชายหญิงต่างวรรณะมา

ประกอบกรรม อันถือว่าถูกต้องตามคำราทางศาสนาเท่านั้น
 แต่ยังเพื่อให้ได้มาซึ่งฤทธิ์และอำนาจลึกลับด้วยการ ใช้มนต์
 และสิ่งที่เรียกว่าชะ, นยาดะและยันตร์อีกด้วย

สรุปความลัทธิภักดี เป็นอันว่าศาสนาฮินดูในยุค
 หลังถัดมาจากยุคมหากาพย์ ได้พัฒนามาเป็นลัทธิภักดีโดย
 แยกนับถือเทพเจ้าต่างองค์ตามความพอใจของตน เป็นลัทธิ
 ไชยณะ (บูชาพระวิษณุ) บ้าง, ลัทธิไศวะ (บูชาพระศิวะ)
 บ้าง, ลัทธิศักติ (บูชาแม่แห่งพระเป็นเจ้าโดยเฉพาะแม่แห่ง
 ของพระศิวะ) บ้าง. บางรูปแห่งการบูชาถึงขนาดทำเป็น
 รูปอวัยวะเพศมากดองคอ หรือเป็นรูปแทนรูปเคารพหรือมี
 พิธีกรรม ซึ่งย่อหย่อนไปในทางกามจนมีผู้รังเกียจ แต่การ
 พัฒนาของลัทธิภักดี ซึ่งเดิมนั้นมาจนถึงขนาดที่พึงรังเกียจ
 กล่าวได้ว่ามีคัมภีร์ตันตระ หรือลัทธิตันตระเป็นแนวทาง.
 เซอร์จอห์น วูดโรฟฟ์ พยายามเขียนหนังสืออธิบายความ
 หมายของลัทธิตันตระ เพื่อต่อต้านคำติเตียนโดยขี้เหตุขี้ผล
 และปรัชญาให้สับสนจนได้อยู่เหมือนกัน.

๗. ขบวนการใหม่ ๆ ของศาสนาฮินดู

ขบวนการใหม่ ๆ ของศาสนาฮินดูที่จะกล่าวต่อไปนี้ได้เลือกเฉพาะที่สำคัญ และมีกิจกรรมอันเด่นทั้งภายในและภายนอกประเทศอินเดีย ๓ ขบวนการด้วยกัน ตามลำดับที่เกิดขึ้นก่อนเกิดหลัง คือ:—

๑. พรหมสมาธิ (ดํามาคนผู้บูชาพระพรหม) เกิด

ค.ศ. ๑๘๒๘

๒. อารยสมาธิ (ดํามาคนผู้เป็นอารยะ) เกิด

ค.ศ. ๑๘๗๕

๓. รามกฤษณะ มิชชัน (คณะเผยแผ่ศาสนาของ รามกฤษณะ) เกิด ค.ศ. ๑๘๘๗

(๑) พรหมสมาธิ

ท่านราม โมหัน รอย เป็นผู้ริเริ่มตั้ง “พรหมสมาธิ” หรือดํามาคนผู้บูชาพระพรหมขึ้นในกัลกัตตา (นครหลวงของ รัฐเบงกอลตะวันตก) ประเทศอินเดียใน ค.ศ. ๑๘๒๘ (พ.ศ. ๒๓๗๑) เทียบกับเหตุการณ์ในประเทศไทยคือในรัชสมัย

ของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๓ (พ.ศ. ๒๓๖๗-๒๓๙๔) มีวัตถุประสงค์คือเพื่อ “บูชาและคารวะต่อพระผู้เป็นนิรันดร์, ผู้อยู่เหนือการค้นหา ผู้ไม่เปลี่ยนแปลง, ผู้สร้างและธรมรักษาซึ่งสากลโลก.” มีการประชุมนมัสการประจำดึกว่าที่ ในการประชุมนี้มีการอ่านคัมภีร์พระเวท, คัมภีร์อุปนิษัต, บทสวด และมีการเทศน์. ในปี ๑๘๓๐ มหาราชแห่งเดลีได้ประทานตำแหน่งราชาแกร์รามโมหันรย และส่งไปเป็นทูตประจำ ณ ประเทศอังกฤษ ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างเอิกเกริก แต่ได้ถึงแก่กรรม ณ บริดคอด เมื่อปี พ.ศ. ๑๘๓๓ จึงเป็นเหตุให้ขบวนการนี้อ่อนแอลง. เทเพทรนาถ คะกอว์ (๑๘๑๘-๑๘๙๕) ได้ริบฟื้นขบวนการขึ้นใหม่เมื่อปี ๑๘๔๒. หลักการใหญ่ของขบวนการนี้ คือ :-

๑. เชื่อในพระเจ้าผู้เป็นใหญ่เพียงพระองค์เดียว (เอกเทวนิยม) เป็นพระเจ้าที่มีตัวตน และไม่เคยอดคารองมาเป็นอะไรเลย
๒. เชื่อในความไม่ตายแห่งอาตมันของมนุษย์

๓. เชื่อในความหลุดพ้น โดยการดำเนินกัมมิตและทำความดี

๔. เชื่อในการบูชาของชุมชนมุขมณฑล แต่ปฏิเสธการจาริกแสวงบุญ พิธีกรรมต่าง ๆ และการฆ่าสัตว์บูชาบุญ

โดยหลักเทววิทยา ผู้นับถือชวอนการณไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ แต่พยายามแปลความแห่งทฤษฎีดังกล่าวเป็นภาคปฏิบัติ และเลิกเว้นพิธีกรรมเนื่องด้วยการบูชารูปเคารพ

ในปี ๑๘๖๕ ได้มีการแตกแยกเป็น ๒ ด้าว คือด้าวของเทพนทรนาถะกอร์ ซึ่งพยายามรักษาสงครามมึนนามว่า “อาทิพรหมดมาช” (พรหมดมาชดั้งเดิม) ส่วนอีกด้าวหนึ่งเป็นด้าวก้าวหน้า มึนนามว่า “ด้าวรณพรหมดมาช” (พรหมดมาชสำหรับคนทั่วไป) ภายใต้การนำของเกษับ จันทรเด่น

พรหมดมาชด้าวใหม่ สามารถทำให้ชาวอินเดียนที่มีการศึกษาต่ำมาเป็นศรัทธาได้มาก ต่อมาเกษับ จันทรเด่นก็

ถูกติเตียนว่าดำเนินการไถ่ไปทางศาสนาคริสต์ ต่อมาอีก
ได้ประติษฐานผู้ตั้งตนขึ้นใหม่เป็นรูป ครีส์ต, ไม้งางเขน
และพระจันทร์เสี้ยว เป็นเชิงรวม ๓ คำสอนคือ ฮินดู, คริสต์
และอิสลามเข้าด้วยกัน ชื่อนี้ดังนั้นก็ชื่อ ครีส์ตนั้นมีใช้
อาวูรของพระพรหม แต่เป็นอาวูรของพระศิวะหรืออิศวร มี
ลักษณะเป็นดาวสามง่าม. กล่าวกันว่าบางครั้งเกษป จันทร
เด่นก็ทำที่ว่าตนเองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระเยซูคริสต์ แต่
เมื่อถึงแก่กรรมได้ออกพระนามพระพุทธเจ้าจนวาระสุดท้าย

(๒) อารยธมาช

ดวามิ ทยานันท ถวัลด์ดี (ค.ศ. ๑๘๔๒-๑๘๘๓) เป็น
ผู้ตั้งอารยธมาช หรือธมาคมของผู้เป็นอารยธมาช เมื่อ ค.ศ.
๑๘๗๕ (พ.ศ. ๒๔๑๘) ในเมืองบอมเบย์ นครหลวงของรัฐ
มหาราษฏร์ในปัจจุบันแห่งประเทศอินเดีย. เทียบกับเหตุ
การณ์ในประเทศไทย คือในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๓๓-๒๔๕๓)

หลักการของขบวนการนี้คือ “กลับไปสู่พระเวท”

โดยถือว่าพระเวทเป็นโครงการที่แท้จริงของพระเป็นเจ้า หรือ
พระพรหม และมีหัวข้อสำคัญอยู่ ๓๐ ประการคือ :-

๑. พระเจ้าเป็นดั่งจะดวน
๒. เป็นอภิภูผู้ยิ่งใหญ่
๓. เป็นผู้มีความยุติธรรม
๔. เป็นผู้พระกรุณา
๕. เป็นผู้ไม่มีใครเป็นผู้ให้กำเนิด
๖. เป็นผู้ไม่มีที่สิ้นสุด
๗. เป็นผู้แทรกซึมอยู่ในทุกสิ่ง
๘. เป็นผู้รู้ถึงทุกสิ่ง
๙. เป็นผู้ไม่ตาย
๑๐. เป็นผู้ควรแก่การบูชาแต่พระองค์เดียว

ขบวนการถือว่าพระเวทเป็นคัมภีร์แห่งความรู้แท้
จริง เป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของชาว "อารยะ" คือผู้เป็น
สมาชิกของขบวนการที่จะอ่านจะฟัง และถึงตอนหรือแสดง
แก่ผู้อื่น. บุคคลควรพร้อมที่จะรับรองความจริงและศักดิ์

ซึ่งความไม่จริง, กิจกรรมทุกอย่างควรจะกระทำต่อเมื่อได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าผิดหรือถูก. วัตถุประสงค์เบื้องต้นของสมาชกคือการปรับปรุงให้ดีขึ้น ซึ่งสภาพทางกาย, ทางจิตและทางสังคมของมนุษยชาติ. ความไม่รู้หรืออวิชชาควรจะได้รับการขจัดไป บุคคลไม่ควรยึดแต่เฉพาะความคิดของคนเท่านั้น (ควรช่วยให้คนอื่นทำด้วย)

โดยทั่วไปชาว “อารยะ” ยินดีที่จะแต่งงานใหม่กับแม่หม้ายและเป็นปฏิปักษ์ต่อการแต่งงานเมื่อยังเด็ก, การถือศีลวรรณะ, การปล่อยตัวเกินขอบเขต ไม่รู้จักประมาณ, และการบุชารูปเคารพ

ขบวนการนี้ มีการประชุมทุกเช้าวันอาทิตย์เพื่อประกอบพิธีบูชา มีการเผาเครื่องหอมที่แทนบูชาไฟต่อพระเวท, ถวดอ้อนวอน, การอธิบายข้อเขียนของสวามีทยานันทะ, บทสวดธรรมเจริญ, ท่องคำสอน, และไม่มีนักบวชเป็นทางการ. ขบวนการนี้เป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลามอย่างรุนแรง. ศูนย์กลางทางศาสนาของขบวนการนี้

อยู่ที่เดอะฮอว์และอีเมอร์ การดำเนินงานที่เข้มแข็งมีในแคว้น
บัตูจาบ และแคว้นอุดรประเทศ

(๓) รามกฤษณะ นิขพันธ์

ความจริงท่านรามกฤษณะ (ค.ศ. ๑๘๓๖-๑๘๘๖)
ซึ่งเป็นอาจารย์ใหญ่แห่งขบวนการ^๕ มิได้เป็นผู้จัดตั้งขบวน
การ^{๕๕} ขน ผู้ตั้งขบวนการ^{๕๕} เป็นศิษย์ของท่าน มีนามว่าดาม
วีกานันทะ hi. ๑๘๖๓-๑๘๙๒) ได้ตั้งขบวนการ^{๕๕} ขนใน
ปีค.ศ. ๑๘๘๗ (พ.ศ. ๒๔๔๐) โดยมีรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุง
รัตนโกสินทร์ประเทศไทย. ดำรงงานใหญ่อยู่ที่เบอร์ รีมมิ่ง
แม่น้ำคงคา ด้านตรงข้ามกับกัลกัตตา

หลักการใหญ่ของขบวนการ^๕ นี้ ถัดจากอิทธิพลของ
ซึ่งเป็นปรัชญาอยู่เหนืออิทธิพลอื่น ๆ ของฮินดู นับว่าค
ที่สุด เพราะฉะนั้นคำสอนของขบวนการ^{๕๕} ขนจึงมีรากฐานอยู่ที่
อิทธิพลของ^{๕๕} แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วว่าอิทธิพลของ
ว่าด้วยลัทธิของพระเวท และลัทธิของพระเวทก็ค
คัมภีร์อุปนิษัต^{๕๕} ฉะนั้นขบวนการ^{๕๕} ขนจึงมีคัมภีร์อุปนิษัต

จำหน่ายแพร่หลายมาก รวมทั้งหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
หรืออาศัยหลักการของอุปนิษัตด้วย

ขบวนการหมิ่นดำนั้กเผยแพร่อยู่ในต่างประเทศหลายแห่ง
เช่นลังกา, สหรัฐอเมริกา อังกฤษและประเทศอื่น ๆ

คัมภีร์อุปนิษัตหลายเล่มที่ผู้เขียนใช้ประกอบการเขียน
เรื่องนี้ ซื้อมาจากสำนักเผยแพร่คำสอนของขบวนการนี้ ใน
ลังกา ในสมัยที่ผู้เขียนเดินทางไปประเทศนั้น. ในประเทศไทย
ก็เคยมีผู้แทนของขบวนการนี้มาเผยแพร่อยู่สมัยหนึ่ง แต่บัดนี้
เดินทางไปประเทศอื่นแล้ว และไม่มีผู้อื่นมาดัดแทน

และเนื่องจากลักษณะเฉพาะเป็นอย่างไร ก็ได้อธิบาย
ไว้ข้างต้นแล้ว ผู้เขียนจึงขอผ่านเรื่องนี้ไป

๒. ประวัติศาสตร์

คำสอนฮินดูไม่มีคำสดาจริงจึงเหมือนคำสอนอื่น แต่
มีหัวหน้าลัทธิหรือผู้แต่งคำวรา ฉะนั้นจะกล่าวถึงผู้แต่งคำวรา

หรือหัวหน้าตถุชน ๆ แทนเรื่องของคำสวดอย่างย่อ ๆ

๓. วยาสะ ท่านผู้ตามตำนานในคัมภีร์วิษณุปุราณะ เล่ม ๓ กล่าวไว้ว่าเป็นผู้รวบรวมเรียบเรียงคัมภีร์พระเวท, คัมภีร์อศุทาสะ และคัมภีร์ปุราณะ

บางท่านถือว่าท่านผู้เป็นคนเดียวกับพาทรายณะผู้แต่งคัมภีร์เวทानตะด้วย, อนึ่งผู้แต่งมหากาพย์ มหาภารตะ ก็ใช้นามวยาสะด้วย จึงเป็นอันรวมความได้อย่างหนึ่งว่าท่านวยาสะเป็นผู้เป็นฤษีคนสำคัญ มีส่วนแต่งหรือรวบรวมเรียบเรียงคัมภีร์ของศาสนาฮินดูไว้มากที่สุด. ท่านผู้บางตำนานกล่าวว่ามิใช่ฤษีธรรมดา แต่เป็นเทพฤษี (divine sage) จึงยากที่จะกำหนดว่าเกิดขึ้นเมื่อวันเดือนปีใดแน่ เพราะคำราหรือคัมภีร์ที่อ้างว่าวยาสะเป็นผู้แต่งนั้นก็มีสมัยต่างกันนับด้วยจำนวนพัน ๆ ปี. อีกอย่างหนึ่งคำว่า “วยาสะ” แปลได้อีกอย่างหนึ่งว่า “ผู้รวบรวม” หรือ “ผู้จัดทำ” ฉะนั้นจึงอาจถือได้ว่า “วยาสะ” อาจเป็นนามแฝงของใครก็ได้ ที่

รวมรวมคัมภีรณ ๆ ขึ้นเป็นครั้งคราว จึงอาจต่างยุคต่าง
สมัยกันได้

๒. วาลมิกิ เป็นนามของพระฤษีผู้แต่งมหาภายี
รามายณะ มีผู้สันนิษฐานสมัยของท่านผู้นี้ไว้ต่าง ๆ กัน
ช็อดด์ เบอ์นาร์ต สันนิษฐานว่าในราวศตวรรษที่ ๒ หรือที่
๓ ก่อน ค.ศ. (หลังพุทธกาล ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ ปี.) มอเนียร์
วิตเตียมส์ สันนิษฐานว่าประมาณปลายศตวรรษที่ ๔ และ
ต้นศตวรรษที่ ๓ ก่อน ค.ศ. และสันนิษฐานว่าคัมภีรมหา
ภารตะแต่งที่หลังรามายณะ รวมความแล้วก็ภายหลังพุทธ
กาลด้วยกัน. เซอร์ ราชกฤษณัน อัครประธานาธิบดีอินเดีย
อ้างว่ารามายณะกล่าวถึงพระพุทธเจ้าไว้ในอโยธยากาณฑะ
ด้วย (จึงแสดงว่าแต่งขึ้นในสมัยหลังพระพุทธเจ้า) และ
สันนิษฐานว่ารามายณะแต่งภายหลังมหาภารตะ ซึ่งค้านกับ
ความเห็นของมอเนียร์ วิตเตียมส์. จี. เอส. อาปเตเล่าประ
วัติของวาลมิกิไว้อย่างละเอียด และสันุ่กสันานในหนังสือพจ
นาอนุกรมสันสกฤต—อังกฤษ โดยใจความว่าเป็นพราหมณ์
โดยกำเนิด แต่ถูกพ่อแม่ทิ้งตั้งแต่ยังเด็ก พวกชาวเขาได้นำ

ไปเลี้ยงไว้ และสอนวิชาโจรรกรรมให้ ภายหลังได้พบมหา
ฤๅษีผู้หนึ่ง และสอนให้เปล่งวาจาว่า "มะรา" ซึ่งเป็นคำ
พวนของคำว่า "รามะ" นิ่งเปล่งวาจาอยู่อย่างนั้นไม่รู้อะไร
ปี จนปลวกขึ้นปิดล้อมท่วมตัว ภายหลังมหาฤๅษีผู้สอนได้ช่วย
นำออกจากจอมปลวก พราหมณ์นั้นจึงมีนามว่า "วาลมิกิ"
ซึ่งแปลว่า "อยู่ในจอมปลวก" คำว่า "วาลมิกิ" ในภาษา
สันสกฤต ตรงกับคำบาลีว่า "วัมมิก" (จอมปลวก). ภาย
หลังวาลมิกิได้กลายเป็นฤๅษีคนสำคัญ

๓. โคตมะ หรือเคาตมะ ผู้ตั้งถินายะ ดั
นินิฐานว่าเกิดประมาณ ๕๕๐ ปีก่อน ค.ศ.

๔. กณาทะ ผู้ตั้งถินาไศนิกะ ดั
นินิฐานว่าเกิด
ประมาณศตวรรษที่ ๓ ก่อน ค.ศ.

๕. กบิละ ผู้ตั้งถินาถางระ ดั
นินิฐานว่าเกิดใน
สมัยศตวรรษที่ ๖ ก่อน ค.ศ.

๖. ปตัญชลี ผู้ตั้งถัทธิโยคะ ดัชนีฐานว่าเกิดใน
สมัยศตวรรษที่ ๓ หรือ ๔ ก่อน ค.ศ.

๗. ไชมีนิ ผู้ตั้งถัทธิมีมางดา หรือปุมมีมางดา
ดัชนีฐานว่า เกิดระหว่างศตวรรษที่ ๖ ถึงศตวรรษที่ ๒
ก่อน ค.ศ.

๘. พาทรายณะ ผู้ตั้งถัทธิเวทานตะหรืออุคตรมี
มางดา มีผู้กล่าวว่าเป็นคนเดียวกับยาดะ และเกิดระหว่าง
ศตวรรษที่ ๖ ถึงศตวรรษที่ ๒ ก่อน ค.ศ. บางท่านก็ดัชนี
ฐานว่าเกิดระหว่างศตวรรษที่ ๕ ถึงศตวรรษที่ ๒ ก่อน ค.ศ.

๙. มนุ หรือ มนุ ผู้แต่งคัมภีร์ธรรมศาสตร์ ดัชนี
ฐานว่าเกิดในสมัยศตวรรษที่ ๕ ก่อน ค.ศ.

๑๐. จารวากะ ผู้ให้กำเนิดถัทธิโลกายตะ หรือ
วัชรุนิยม ไม่มีประวัติแน่นอน มีแต่ทำนายในคัมภีร์มหา
ภารตะว่าเป็นพรากษัตริย์ ปดอมเป็นพราหมณ์ไปแต่คงถัทธิ

แล้วถูกฆ่าตาย ฉะนั้นจะว่าเป็นศาสดาก็ไม่ถนัดนัก เพราะ
ถูกกล่าวถึงในทางเป็นผู้ร้ายมากกว่า

๓๑. สังกราจารย์ ผู้แต่งอรรถกถาหรือคำอธิบาย
ดัตติเวทนานตะ ดัชนีฐานว่าเกิดระหว่าง ค.ศ. ๗๘๘ ถึง
ค.ศ. ๘๒๐ แต่เรื่องเล่ากล่าวกันสืบมาว่า ท่านผู้นี้เกิดในสมัย
๒๐๐ ปีก่อน ค.ศ. ซึ่งนับว่าห่างไกลกันมาก ท่านผู้นี้แต่ง
หนังสือไว้มากเรื่องด้วยกัน และถือกันว่าเป็นผู้ตั้งดัตติ “อิท-
โวกะ” หรือ “เอกนิยม” คือนิยมพระเจ้าองค์เดียว

๓๒. นาดมุนี ค.ศ. ๘๒๔ ค.ศ. ๘๒๔ ถือกันว่า
เป็นผู้นำคนแรกของดัตติโชนะ

๓๓. รามานุขจารย์ (เกิด ค.ศ. ๑๐๒๗ ถึงชีพ
ค.ศ. ๑๓๓๗) ถือกันว่าเป็นคนสำคัญยิ่งของดัตติโชนะ
และเจ้าของปรัชญาวิชาทโวกะ (เอกนิยมแบบพิเศษ)
อันสืบเนื่องมาจากดัตติเวทนานตะ

๑๔. มัธวาจารย์ (ค.ศ. ๑๑๙๙ ค.ศ. ๑๒๗๗) เป็น
ผู้นำท่านหนึ่งแห่งดัทธิไวยนวะ และเจ้าของปรัชญา ทไวตะ
หรือทวินิยมอันสืบเนื่องมาจากดัทธิเจทานตะ

๑๕. ลกุลีสะ (สมัยของท่านผู้ยังไม่แน่) เป็น
อาจารย์ใหญ่แห่งนิกายไศวะฝ่ายใต้ ผู้ตั้งนิกายปศุปะตะ

๑๖. วสุคุปตะ (ประมาณศตวรรษที่ ๘ แห่ง ค.ศ.)
เป็นผู้ตั้งดัทธิไศวะฝ่ายเหนือหรือที่เรียกว่า “กาศมีรวไศวะ”

๑๗. รามโมहनรอย (ค.ศ. ๑๗๗๔-๑๘๓๓) เป็น
ผู้ตั้งพรหมดัมมา

๑๘. สวามีทยานันทะสรสวตี (ค.ศ. ๑๘๒๔-
๑๘๘๓) เป็นผู้ตั้งฮารยดัมมา

๑. นิกายไศวะ เกิดประมาณระหว่างศตวรรษที่ ๕ และที่ ๖ แห่ง
ค.ศ. การแตกเป็นนิกายฝ่ายใต้ฝ่ายเหนือ คงจะเกิดขึ้นในสมัย
ต่อมา

๑๘. รามกฤษณะ (ค.ศ. ๑๘๓๖-๑๘๘๖) เป็นผู้
นำทางความรู้และการปฏิบัติ เป็นคนเหตุให้มีขบวนการ
รามกฤษณะมีขึ้น แม่ท่านจะมีได้คงชนเอง แต่ด้วยความ
วิเวกานันท์ กตงชนเพื่อเป็นเครื่องอนุสรณ์ถึงท่าน

อาจารย์อื่น ๆ ยังมีอีกมาก ได้ละไว้ไม่น่ามากต่าง
เพราะเห็นว่าทกต่างมานักมากอยู่แล้ว

๓. ประวัติคัมภีร์ศาสนา

เนื่องจากได้กล่าวถึงเรื่องคัมภีร์ศาสนาไว้ชัดเจนแล้ว
ในข้อ ๑ อันว่าด้วยข้อความที่ควรทราบทั่วไป ในที่นี้จะ
เพียงยอคมภีร์เพื่อจำแนกเท่านั้น

๑. คัมภีร์พระเวท กล่าวกันว่าอายุประมาณ
รวม เกิดระหว่าง ๑,๕๐๐ ปี ถึง ๖๐๐ ปี ก่อน ค.ศ. อาจ
แบ่งได้เป็น ๓ ภาค คือ:-

ก. สมนันตระ ระหว่าง ๑,๕๐๐ ปี ถึง ๑,๐๐๐
ปีก่อน ค.ศ.

ข. สมัยพราหมณะ ระหว่าง ๘๐๐ ปี ถึง ๕๐๐ ปี
ก่อน ค.ศ.

ค. สมัยอุปลินิษั อย่างเก่าประมาณ ๖๐๐ ปี
ก่อน ค.ศ.

๒. มหาภาพัธราภายณะ ประมาณ ๕๐๐ ปี ก่อน
ค.ศ., ร็อดด์ เบอ์นาร์ตสันนิษฐานว่า ๕๐๐ ปี ถึง ๓๐๐ ปี
ก่อน ค.ศ., วาดม้ก็เป็นผู้แต่ง มีการแต่งเพิ่มเติมในภายหลัง
อีกด้วย

๓. มหาภาพัธมหาภารตะ ประมาณ ๖๐๐ หรือ
๕๐๐ ปี ก่อน ค.ศ., วยาดะเป็นผู้แต่ง มีการแต่งเพิ่มเติมใน
ภายหลังอีกด้วย. (คัมภีร์ภควัทคีตาเป็นฉนวนหนึ่งแห่งมหา
ภาพัธมหาภารตะนี้)

๔. คัมภีร์นยายสูตร อันเป็นหัตถ์ของดัทธินายะ
โคคมะเป็นผู้แต่ง ประมาณศตวรรษที่ ๖ ก่อน ค.ศ.

๕. คัมภีร์ไวเศิกสูตร อันเป็นหัตถ์ของดัตริไวเศิกะ กณาทะเป็นผู้แต่ง ประมาณศตวรรษที่ ๓ ก่อน ค.ศ.

๖. คัมภีร์สาขยสูตร อันเป็นหัตถ์ของดัตริสาขะ กบิณะเป็นผู้แต่ง ประมาณศตวรรษที่ ๖ ก่อน ค.ศ.

๗. คัมภีร์โยคสูตร อันเป็นหัตถ์ของดัตริโยคะ ปตัญชลีเป็นผู้แต่ง ประมาณศตวรรษที่ ๓ หรือ ๔ ก่อน ค.ศ.

๘. คัมภีร์มฆาสาส์ตร อันเป็นหัตถ์ของดัตริมฆาสา ไซมินีเป็นผู้แต่ง ประมาณศตวรรษที่ ๖ ถึงศตวรรษที่ ๒ ก่อน ค.ศ.

๙. คัมภีร์เวททานคสูตร อันเป็นหัตถ์ของดัตริเวททานตะ พาทรายณะเป็นผู้แต่ง ประมาณศตวรรษที่ ๖ ถึงศตวรรษที่ ๒ ก่อน ค.ศ.

๑๐. คัมภีร์มนุธรรมศาสตร์ ซึ่งมนุเป็นผู้แต่ง ประมาณศตวรรษที่ ๕ ก่อน ค.ศ.

๓๑. คัมภีร์ปุราณะ กล่าวกันว่าพระฤๅษเฒ่าเป็นผู้แต่ง
ผู้แต่ง ประมาณ ค.ศ. ๖๐๐ ถึง ๗๐๐

๓๒. คัมภีร์ตันตระ ไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้แต่ง
ประมาณ ค.ศ. ๘๐๐ บางท่านก็ว่าประมาณ ค.ศ. ๗๐๐
และขยายมาจนถึง ค.ศ. ๑๕๐๐

ความจริงยังมีคัมภีร์อื่น ๆ อีกมาก แต่ได้เลือกมา
กล่าวเฉพาะที่เด่น และเป็นที่น่าสนใจอยู่ทั่วไป

๔. ข้อเปรียบเทียบ และความสัมพันธ์กับศาสนาอื่น

เมื่อท่านผู้อ่านได้พิจารณาคำสอนฮินดูมาจนถึงขั้นนี้ ก็
คงจะเห็นแล้วว่า คำสอนฮินดูนั้นมีทุกลักษณะ ยากที่จะ
จำกัดชนิดหรือประเภทลงไป เพราะมีสาขากว้างขวางมาก
แต่ถ้าจะพิจารณาในส่วนเปรียบเทียบและเกี่ยวข้องกับศาสนา
อื่นก็พอกล่าวโดยย่อได้ดังนี้:—

๑. ศาสนามิถรา อันเป็นศาสนาโบราณของเอเชียที่

คายไปแล้ว นับถือเทพเจ้าชื่อมิตราเป็นพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ตามที่กล่าวไว้ในเล่มนี้หน้า ๑๐๒ ว่าบางท่านกล่าวว่าชื่อ มิตราที่ปรากฏในคัมภีร์พระเวทของพราหมณ์นั้น ในคัมภีร์ พระเวทมีนามเทพเจ้าว่า “มิตระ” เป็นนามของพระอาทิตย์ และโดยปกติมีความเกี่ยวข้องกับเทพชิวรณะ

๒. มีผู้กล่าวว่าศาสนาฮินดูกำลังถดถอยศาสนาเชนในประเทศอินเดียไปทีละน้อย เพราะศาสนาเชนเป็นศาสนาของชนกลุ่มน้อย และแวดล้อมด้วยชาวฮินดูเป็นส่วนใหญ่

๓. มีผู้กล่าวว่าผู้นับถือศาสนาดีฆิกาย “น่านัก บันถิ” มีแนวโน้มเชิงไปในทางจะถูกศาสนาฮินดูถดถอยไปในที่สุด เพราะนิกายนี้ไม่มีกฎเกณฑ์เคร่งครัดในการกวดขันศาสนิกชนให้ทำพิธีทางศาสนา หรือจงรักภักดีต่อศาสนาของตน

๔. ศาสนาฮินดูเข้ามาสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย ดังปรากฏในคัมภีร์วรรณคดีเรื่องนางนพมาศ แต่จนบัดนี้

ไม่ตำมรททำใหัคนไทยรับนับถ้อยอย่างดมบูรณ์ได้ มีแต่จะ
เดือมตงไปหรือกตยไปเป็นเรืองของโดยค้ำดคร้ ทงนเพราะ
ค้ำดณณณณณณได้มีดถณณณณณไปทอวราชณณณณณณ เหมือน
พระดงข้มแะวัดแห่งพระพุททค้ำดณณ

๕. ค้ำดณณณณณณได้รับความสนใจจากชาวโลก ผู้เมื่
นับถ้อยค้ำดณณณณณณเป็นพิเศษในเรืองโยคะ เพราะมีวิธัฎกหัด
ร่วทกยแะจิตใจที่อจใช้ประโยชน์ในทงให้เกิดสุขภพได้

๖. ในขณะนค้ำดณณณณณณทกถ้างเพืองพุฐนในประเทศ
อินเดีย. เมื่อก่อน ค.ศ. ๒๔๔๔ มีผู้นับถ้อยค้ำดณณณณณณในอิน
เดียเพียงจ้นวนด้น แต่หลังจากนจ้นวนผู้นับถ้อยค้ำดณณ
พุททเพิ่มขณเป็นจ้นวนด้น และมีผู้ทถวถาเพิ่มขณถึง ๒๐
ถ้นเศษในปัจจุบัน แต่ขณะทเขียนหนังสือขณยังมีได้ดถิตของ
รัฐบถอินเดียเกี่ยวกับผู้นับถ้อยค้ำดณณณณณณในประเทศน้น ทง
ได้ดถิตแต่ ค.ศ. ๑๘๕๑ ถ่วงการดำรจจทงถึง ค.ศ. ๑๘๖๑
ย้งไม่ทรบทรยถะเยียด. การทค้ำดณณณณณณถถับเพืองพุฐน
ในอินเดียนน ถบเนื่องมาจากประชณในอรรถณะต่ำถุก

๑. ในการพิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้ทรบทถิต ผู้นับถ้อย
ค้ำดณณณณณณในอินเดียนแล้ว คือ ๓,๒๕๐,๐๐๐ คน

หมิ่นเหยียดหยาม ตามคติของศาสนาฮินดู และเมื่อเห็นว่า
ศาสนาพุทธไม่วัดกันว่าต่ำสูงเพราะวรรณะ แต่ต่ำสูงเพราะ
ความประพฤติ จึงมีผู้พอใจเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ
เพิ่มขึ้น

๕. ฐานะในปัจจุบัน

ถึงอย่างไรศาสนาฮินดูก็ได้รับเกียรติอยู่มากในการที่มี
ปรัชญาอันแตกแยกออกไปหลายสาขา แต่ละสาขาก็มีเหตุ
ผลของตนเองที่น่าพิจารณา เป็นอาหารอันโอชะของนักคิด
นักวิจารณ์ แต่ปรัชญาที่นับว่าเด่นหรือได้รับความสนใจ
มากเป็นพิเศษ ก็คือปรัชญาจากคัมภีร์ “อุปนิษัท” อันเป็น
ภาคสุดท้ายของพระเวท เกิดในยุคพระเวท ต่อมาในยุคมหา
กาพย์กัมธวีเวทानตะเกิดขึ้น เป็นคัมภีร์ที่เชิดชูยกย่องปรัช
ญา “อุปนิษัท” โดยตรง เพราะคำว่า “เวทानตะ” ก็
บอกอยู่แล้วว่า “ที่สุดแห่งพระเวท” ซึ่งถึงถึงการวิจารณ์
หลักธรรมในคัมภีร์ “อุปนิษัท” นั้นเอง. นอกจากนั้นปรัช
ญาสายโยคะก็ได้รับความสนใจมากจากชาวโลกผู้สนใจใน
การศึกษา แต่ความสนใจนั้นหนักแน่นไปในภาคฝึกหัดควบ

คุมร่างกาย เพื่อให้เกิดสุขภาพทางกายบ้าง เพื่อให้เกิดพลังทางจิตบ้าง. รวมความว่าคำสอนฮินดูส่วนที่เด่นนี้มี ๒ อย่าง คือสายอุปนิษัท ซึ่งมีลัทธิเวทानตะสนับสนุนเด่นในทางปรัชญา ส่วนสายโยคะเด่นในทางรูปร่างใจให้คนทดลองปฏิบัติ เพราะข้อดีของโยคะต่าง ๆ ผู้มีสุขภาพทางกายและมีพลังจิตอันเป็นที่ปรากฏแก่คนทั้งหลายมีปรากฏอยู่ บางครั้งก็แสดงให้เห็นชาวต่างประเทศทดลองในทางวิทยาศาสตร์ด้วย

ส่วนฐานะในทางศาสนา เนื่องจากพลเมืองของอินเดียเพิ่มขึ้นถึง ๔๐๐ ล้านคนเศษ และเมื่อแยกผู้นับถือศาสนาอื่น เช่นคำสอนอิสลามและพุทธเป็นต้นออกไปแล้ว ผู้นับถือคำสอนฮินดูก็ยังมีจำนวนกว่า ๓๖๖ ล้านคน นับว่าผู้นับถือมากศาสนาหนึ่ง แม้ว่าจะมีคณะเผยแผ่ศาสนาซึ่งเป็นชาวอินเดียเอง โดยเฉพาะเป็นนักบวช ออกไปตั้งสำนักเผยแผ่ในต่างประเทศ แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นที่จะกล่าวได้ว่า มีรากฐานแห่งคำสอนนี้ในต่างประเทศ เพียงพอที่จะเจริญเติบโตด้วยตนเองในกาลต่อไป เพราะข้อสำคัญไม่ว่าศาสนาไหนก็ตาม ถ้ายังอาศัยชาวต่างชาติเป็นผู้เผยแผ่อยู่ฝ่ายเดียว โดยบุคคล

ในประเทศชาตินั้นเองมิได้เป็นแรงด้าคัญแล้ว ก็ยังไม่แน่ว่า
มีรากฐานมั่นคง. คณะเผยแผ่ศาสนาอื่นที่ทำหน้าที่ในต่าง
ประเทศในขณะนี้ คือคณะรวมภิกษุคณะมิชชัน

อนึ่งเนื่องจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของโลก เปิดสอน
ภาษาสันสกฤตหลายแห่งด้วยกัน การศึกษาภาษาสันสกฤต
ก็เป็นเหตุให้ได้ศึกษาคัมภีร์ศาสนาของฮินดูไปด้วยในตัว
เช่นเดียวกับการเปิดสอนภาษาบาลีในมหาวิทยาลัยต่าง
ประเทศที่ผู้ศึกษาจะได้รับความรู้ทางพระพุทธศาสนา เพราะ
ภาษาบาลีเป็นภาษาของรับพระพุทธศาสนาฉะนั้น.

สารบัญคำ

ก.

คำ	หน้า
กก: (อักษร ก. ทั้งหมด)	๓๕๖
กฉา (ทางเกราต้น)	๓๕๖
กณาทะ (อาจารย์แห่งดัทธิไวเศษิกะ)	๔๓๓, ๔๓๖
กถาอุปนิษัถ	๓๘๖
กบถพวอมวย (ในประเทศจีน)	๒๔๓
กบิณะ (อาจารย์แห่งดัทธิธังขะ)	๔๓๓, ๔๓๘
กโยหะชินโต (ชินโตที่เป็นนิกายต่างๆ) ...	๓๖๘
กรรมวัณัถ (อาณาจักรแห่งกำดง) ...	๓๕๓
กรว (กำโตม้อทำด้วยเหล็ก)	๓๕๖
กระจก (ดัณณดัทธิของศาสนาชินโต)	๓๗๐
กรุมกานะท (ถิ่นที่ว่าด้วยกรรม คือ มันคระ, พราหมณะ)	add
กรเมนทริย (ดิงเป็นใหญ่ในการกระทำ) ...	๔๒๔
กรุณา (กิดะช่วยให้พ้นทุกข์)	๒๘๒

คำ	หน้า
กตัญญู (ยุคเดื้อม)	๔๐๘
ก๊กกระชินโค (ชินโคของรัฐ)	๓๖๖
กั้งตี้ (จักรพรรดิฉัน)	๒๔๓
กฎอันประเสริฐ (ของจงจ้อ)	๒๓๐
กรรม (การกระทำ)	๒๖๘, ๒๘๘
กตัญญูทวาร (ขอคารเป็นบุรุษหน้าขาว) ...	๔๖๔
กัมปตุคร (ของศาสนาเซน)	๒๘๒
กอนตุ (ผู้บุรุษฉัน)	๓๘
กัตตปะ (ชื่อที่เปลี่ยนคนหนึ่ง)	๒๘๔
กามร์	๔๕๗
กามิ—โน—มิจิ (ทางแห่งเทพเจ้า=ชินโค)	๒๘๒
กายทนต์ทะ (โทษทางกาย)	๓๒๘
การบูชา (ในศาสนาจงจ้อ)	๒๓๓
การปกครอง (ในคัมภีร์ตุนยู)	๒๓๓
การศึกษา, พิธีกรรม และดนตรี (ในคัมภีร์ตุนยู)	๒๓๓
กษัตริย์... ..	๔๖๗